

तस्य विक्रमतो भूमिं चन्द्रादित्यौ स्नानान्तरे । नभः प्रक्रममाणस्य सक्थिदेश महात्मनः ।
 परं विक्रममाणस्य पादमूले व्यवस्थितौ । विष्णोरमितवीर्यस्य वदन्त्येवं द्विजातयः । १४१०
 जित्वा लोकांस्ततः कृत्स्नान् हत्वा चासुरपुङ्गवान् । ददौ शक्राय वसुधां हरिर्लोकनमस्कृतः ।
 सुतलं नाम पातालमधस्तादमुधातले । बलेर्दत्तं निवासाय विष्णुना प्रभविष्णुना ।
 तदवाप्यासुरश्रेष्ठश्चकार मतिमुत्तमां । रसातलतले वासमकरोदसुराधिपः ।
 तत्रस्थश्च महातेजा ध्यानं परममास्थितः । उवाच वचनं धीमान् विष्णुं लोकनमस्कृतं ।
 किं मया देव कर्त्तव्यं ब्रूहि सर्वमशेषतः । ततो दैत्याधिपं प्राह देवो विष्णुः सुरोत्तमः । १४११
 ॥ विष्णुस्त्वाच ॥ ददानि ते महाभाग वरं वरय सुव्रत । परितुष्टोऽस्मि भद्रं ते यथेष्टं काममाप्नुहि ।
 मा च शक्रस्य वचनं पर्यहासीः कथञ्चन । अहमाज्ञापयामि त्वां श्रेयश्चैवमवाणस्यसि ।
 एवमुक्त्वा ततो विष्णुरथ भूयोऽसुराधिपं । वाचा परमया प्राह सान्त्वयन् सर्वलोककृत् ।
 यत्त्वया सलिलं दत्तं गृहीतं पाणिना मया । तस्मात्ते दैत्य देवेभ्यो नास्ति जीवितसङ्ख्यः ।
 सुतलं नाम पातालं तत्र त्वं सानुगो वस । सर्वदैत्यगणैः सार्द्धं मत्प्रसादान्महासुर । १४१२
 न च ते देवदेवस्य शक्रस्यामिततेजसः । शासनं प्रतिहन्तव्यं स्मरता मम शासनं ।
 देवताश्चापि ते सर्वाः पूज्या एव महासुर । प्राप्स्यस्येवं महाभाग दिव्यान् कामान् यथेष्टितान् ।
 इह चामुत्र च सुखं विविधांश्च परिच्छदान् । दैत्याधिपत्यञ्च पुनर्मात्प्रसादादवाप्स्यसि ।
 भोगांश्च विविधान् सम्यक् यज्ञांश्चैव सदक्षिणान् । यदा चैतां मया प्रोक्तां मर्यादां लङ्घयिष्यसि ।
 बन्धियन्ति तदा हि त्वां नागा भोगैर्महाजसः । नमस्कृत्यश्च ते नित्यं महेन्द्रस्त्रिदशधिपः । १४१३
 मम ज्येष्ठः सुरश्रेष्ठः शासनं प्रतिगृह्यतां । तत्रैव त्वं त्रिदशेश्वर इति प्रकीर्तयस्व ।
 ॥ बलिस्त्वाच ॥ देवदेव महाभाग शङ्खचक्रगदाधर । सुरासुरगुरुश्रेष्ठ सर्वलोकमहेश्वर ।
 तत्रासतो मे पाताले भागं ब्रूहि सुरोत्तम । कथं तत्र मया स्वेयं विबुधानां महेश्वर ।
 मम किं त्रिदशश्रेष्ठ प्राशनार्थं भविष्यति । तददस्मै सुरश्रेष्ठ त्वप्रियेन ममाक्षया ।
 ॥ त्रिविक्रम उवाच ॥ अथोचिधं आद्रुमधोतमव्रतमदक्षिणं यज्ञमनृत्विजाज्जतं । अश्रद्धया दत्तमसंस्कृतं हविर्भगाः षडेते
 तव दैत्यसत्तम । १४१४
 पुण्यं मद्दक्षिणा यच्च मद्भक्तदक्षिणा तथा । क्रयविक्रयसन्धानं पुण्यं यच्चाग्निहोत्रिणां ।
 अश्रद्धया यच्च दानं ददतां यजतां तथा । तत्सर्वं तव दैत्येन्द्र मत्प्रसादाद्भविव्यति ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा तु वचनं बलिर्विष्णोर्महात्मनः । एवमस्त्विति तं प्रोक्त्वा पातालमसुरोत्तमः ।
 प्रविवेश महाभागो देवाज्ञां प्रतिपालयन् । एतस्मिन्नन्तरे चापि विष्णुस्त्रिदशपूजितः ।
 भगवानपि राज्यानां प्रविभागं चकार ह । ददौ चैन्द्रीं दिशं पूर्वीं शक्रायामिततेजसे । १४१५
 याम्यां यमाय देवाय पितरान्ने महात्मने । पश्चिमाञ्च दिशं देवो वरुणाय ददौ प्रभुः ।
 उत्तरान्तु कुबेराय यक्षाधिपतये दिशं । अधस्तान्नागराजाय सोमायोद्धं दिशं ददौ ।